

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, 1999, s. 400. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt03-shoot-idm139686919220016/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

i Samtalen berørte, hvor langt vanskeligere Ungdommen var at opdrage nu end før. – Naar jeg skal være oprigtig, saa synes mig, at vi vare ligesaa store *gaillards* dengang, som man er nu.

Adjuncten svarede: Det er vanskeligt, nøiagtig at bestemme Grænsen; men den er vel omtrent paa den Tid, da Cigarerne kom i Brug.

Trods sin Høflighed var André nærvæd at lee høit over den alvorlige Adjunct. Cigarerne? Cigarerne! raabte han ... nu, ja, *enfin*, i visse Maader har Hr. Adjuncten Ret. Nu gaar man paa Gaden og damper Damen sin Cigar op i Ansigtet; ja! man har saadan undertryngt de stakkels Pigebørn, at de, bare for at faae lidt Conversation, tillade de unge Herrer at tage Cigaren med ind til dem. Uf, naar jeg seer saadan en Oxekjæft sidde med Benene slagne over hinanden og Cigar i Munden overfor en nydelig Pige! Hr. Adjuncten har Ret, paa min Ære!

Det var egenlig ikke det, jeg meente, sagde Adjuncten. Men kan De huske, hvor forbittede Kjøbmænd og Principaler vare endnu for faa Aar siden, naar de saae et af deres unge Mennesker med Cigar i Munden? De bekjæmpede den nye Skik med stor Forbittelse uden ret at vide, hvad den var. Men den betyder, at fra den Tid af skulde de unge Mennesker hver Time paa Dagen *nyde*.

André forstod ikke rigtig den alvorlige Adjunct og førte Samtalen over paa andre Ting, var saa jovial, livsfrisk, høflig, at Otto, der behøvede saa lidt for at høre Meget, fornåm Budskab fra den mandige, kjæmpende Verden, hvor han troede at høre hjemme, og blev ganske skamfuld over nylig at have siddet i denne Smaalighed og holdt den ud for en Piges Skyld. Alligevel vilde han nødigt følge med André og den Fremmede, da de toge Afsked, men havde dog gjort det »for Skams Skyld«, hvis ikke André paa en høist elskværdig Maade, med et Smil, der var deelt mellem ham og den smukke unge Pige, havde faaet ham til at blive. Hvor forandret var allerede Forholdet! For en Times Tid siden havde det været uendelig frit og ubegrændset, et Don-Juan-Forhold; mellem Menneskene begyndte det strax paa mangfoldig, alvorfuld Maade at faae Grænsen, og ved André's fine Smil var det kommet under en Mands Medviden.

Saasnart de vare gaaede, var Hillebrandt igjen mut og tog fat paa sit Arbeide. Otto søgte at faae ham oprømt og talte med ham om

Tegningerne, hvorpaa Hillebrandt viste ham nogle meget vellykkede og med særeget Velbehag, i dæmpet Tone fortalte, hvor meget han kunde tjene derved. Hvad troer De ikke, sagde han, at de Fleste, som have gaaet paa Academiet, vilde gi'e til, om de havde lagt sig efter saadant noget Solidt, der føder en Familie! Og i det Samme saae Hillebrandt paa ham med et uhyggeligt Blik. Otto kunde ikke forstaae, at denne Mand siden Sønnens Fødsel var deelt imellem Begjærighed efter Penge og den uslukkelige, frugtesløse, skuffede Længsel efter kunstnerisk Berømmelse. Istedendfor at give ham Ret forsvarede Otto Kunsten, hvorpaa Hillebrandt med stigende Vrede drog tilfelts imod den og paastod, at det Hele var kun til, fordi pæne Folk ikke vilde have deres Børn til et ærligt Haandværk, og derfor vare de enige om at købe Kunst. Ogsaa imod Kunstnerne ivrede han, skildrede deres indbyrdes Misundelse, Falskhed og Iversyge, fortalte smaa Træk fra Academiet og spurgte endelig: Og hvorfor? hvorfor? – For dette her! svarede han selv, idet han greb i Lommen og med sært Blik fremrakte en Haandfuld Penge.

Gaaer De heller aldrig i Theatret? spurgte Otto afledende.

Nei, veed De hvad, min gode Krøyer, den Tid er forbi, da jeg lod mig narre til at spille Tid og Penge paa det Vrøvl! Der sidder man i tre Timer og gloer paa, om et Mandfolk og Fruentimmer kan faae hinanden. Jeg kunde have Lyst til at springe ned og spørge saadan en Hvalp, hvad han duer til, og hende, om hun vilde tage ham, naar han ikke kunde ernære hende. Lad os see, hvordan de holder Huus, naar de er blevet gifte! Men Orden og Arbeide og Huusholdning, det er for kjedeligt at see paa! Nei, vi har ikke Noget at bestille, det er Sagen, og derfor skal Landet føde Skuespillere!

Naa, og Videnskaben, den er vel heller ikke Noget? spurgte Otto.

Videnskaben! Hvad veed I? Hvad er det Bord? Ja, der staaer I og maaber. Hvad er det Bord? Svar mig, Hr. Videnskabsmand!

Det er af Fyrretræ, troer jeg.

Ja, jeg er en simpel Haandværksmand og holder ikke Mahognibordet!

Lad mig nu komme til at lægge en Dug paa det Fyrrebord, sagde Mdm. Hillebrandt.